

Голокост в Україні

27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв
Голокосту

*"Пам'ять про Голокост необхідна,
щоб наші діти ніколи не були жертвами,
катами чи байдужими спостерігачами"*

І. Бауер (ізраїльський історик)

ГОЛОКОСТ

(англ. holocaust – винищення, веспалення):

за світовою історіографією – геноцид євреїв, здійснюваний нацистами у роки Другої світової війни; втілення гітлерівської політики «остаточного розв'язання єврейського питання».

Єврейські громади було знищено фактично в усіх окупованих гітлерівцями країнах Європи.

Євреїв або ж одразу масово розстрілювали, або спочатку «концентрували» в гетто, а потім відправляли до таборів смерті Освенцім, Майданек, Хелмно, Белжец, Собібор, Трєблінка.

За статистикою нацисти закатували 6 млн. євреїв (1,5 млн. з них були діти), в Україні їх загинуло 1 млн. 600 тис.

Нацистські злочини проти людства стали відомі світові на *Нюрнберзькому процесі 1945–1946 рр.*, де було визнано й особливу жахливість Голокосту.

За резолюцією ООН світовою спільнотою 27 січня щорічно відзначається як *Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту*.

Саме в цей день у 1945 р. було звільнено нацистський табір смерті Аушвіц (Польща).

Пам'ять про Голокост : резолюція 60/7,
прийнята Генеральною Ассамблеєю ООН
01.11. 2005 р. http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_e18

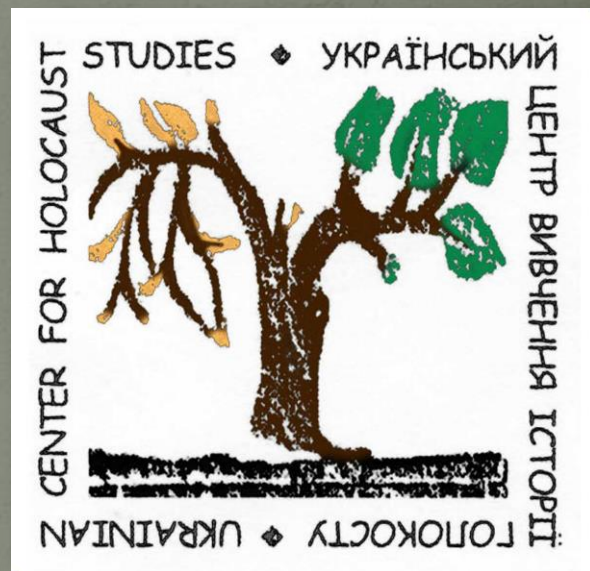
Український центр вивчення історії Голокосту

Неурядова громадська організація заснована у 2002 р. в партнерстві з Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Кураса НАН України.

Пріоритетні напрямки роботи: наукові дослідження та педагогічна діяльність.

Основні теми наукових досліджень: регіональні особливості Голокосту на теренах України, відображення Голокосту в ЗМІ під час нацистської окупації України, нацистська ідеологія та механізми її реалізації, проблеми антисемітизму та заперечення Голокосту, компаративні дослідження Голокосту та інших геноцидів.

Офіційний сайт <http://www.holocaust.kiev.ua>

Український інститут вивчення Голокосту «Ткума» («Відродження»)

Перший національний центр з вивчення історії Голокосту створений у 1999 р. (м. Дніпропетровськ).

Цілі: – формування провідного наукового центру з вивчення Голокосту в Україні;

– створення передового навчально-методичного центру для педагогів;

– подальший розвиток просвітницької системи з проблем єврейської історії та історії Голокосту;

– організація міжнаціонального, міжрелігійного, міжконфесійного діалогу.

Офіційний сайт <http://tkuma.dp.ua/index.php/ua>

Бабин яр :

Національний історико-меморіальний заповідник

Всесвітньо відоме місце трагедії, що стало символом Голокосту, найбільший інтернаціональний цвинтар в Україні (м. Київ).

У роки фашистської окупації України тут було розстріляно *понад 100 тис.* мирних громадян, військовополонених, підпільників, партизанів, заручників, членів ОУН, психічнохворих та ін.

Фашистські карателі знищували за національною належністю євреїв і ромів – жінок, стариків і дітей, за ідеологічною, а також тих, хто чимось не догодив владі „вищої раси”.

Офіційний сайт <http://babyn-yar.gov.ua>

Меморіальний парк і музей «Дробицький яр»

Дробицький Яр знаходиться на східній околиці м. Харкова, де наприкінці 1941 - початку 1942 рр. здійснювалися масові вбивства єврейського населення міста.

23 жовтня 1992 Харківська міськрада прийняла рішення про будівництво меморіалу на місці трагедії, а 13 грудня 2002 була відкрита перша черга меморіалу.

22 серпня 2005 на меморіалі жертвам нацизму відкрився траурний зал з Чашею скорботи, в якому на планшетах білого мармуру увічнені тисячі імен трагедії.

Офіційний сайт <http://www.drobytskyyar.org>

Громадська організація «Харківський музей Голокосту»

Перший музей подібного роду в Україні.

Створений в 1996 р. на документах і матеріалах з особистого архіву його засновника Лариси Воловик і поповнений матеріалами, зібраними Харківським обласним комітетом «Дробицький Яр».

Офіційний сайт <http://holocaustmuseum.kharkov.ua>

Центр (НПЦ) "Холокост"

Науково-просвітницький центр заснований у 1992 р. Перша на пострадянському просторі організація, яка поставила за мету увічнення пам'яті жертв Голокосту; створення музеїв, меморіалів загиблих та документальних експозицій; включення теми в освітні програми шкіл та вузів; проведення меморіальних вечорів; збирання документів, свідотств та спогадів.

Сайт всебічно знайомить з історією Голокосту, меморіальними та освітніми програмами. Пропонує для перегляду статті, художні твори, документи, фото.

Офіційний сайт <http://www.holocf.ru>

Аушвіц – Біркенуа: меморіал і музей

Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau

Польський державний музей в Освенцімі (нім. Auschwitz, Аушвіц), який включає три концентраційних табори :

Аушвіц-1, Аушвіц-2 (відомий також як Аушвіц-Біркенау) і Аушвіц-3. Він зберігає пам'ять про вбивства в цих концтаборах під час Другої світової війни. Одним із основних завдань музею є дослідження Голокосту при нацистському режимі.

Офіційний сайт <http://auschwitz.org>

Меморіальний музей Голокосту (США)

United States Holocaust Memorial Museum

Американська національна організація з документації, вивчення та тлумачення історії голокосту служить меморіалом мільйонам людей, загиблих під час голокосту (Вашингтон).

З моменту відкриття у квітні 1993 р., музей прийняв 38600000 відвідувачів.

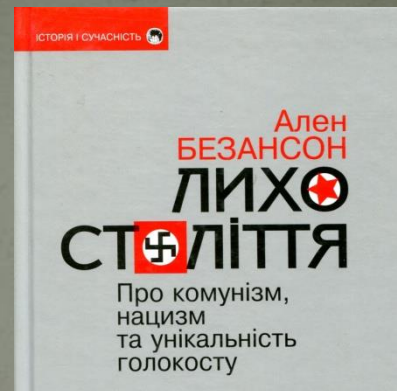
Офіційний сайт <http://www.ushmm.org>

Договір про співробітництво між Американською меморіальною Радою Голокосту і її Музеєм та Державним комітетом архівів України : набув чинності для України 13.09.2002 р.
<http://www.uazakon.com/document/spart39/inx39884.htm>

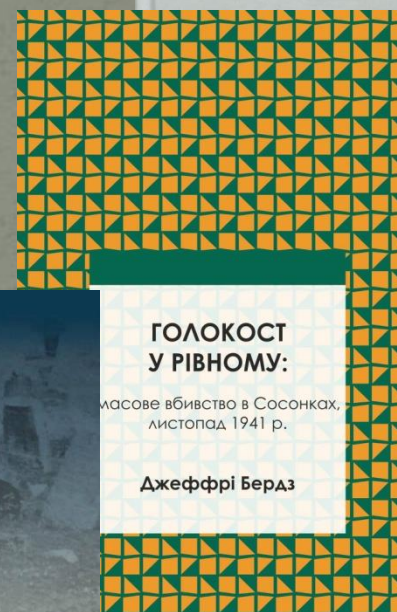
Видання з фондів бібліотеки:

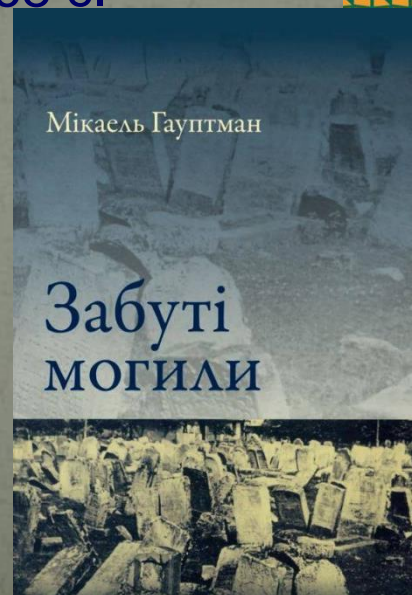
Безансон А. Лихо століття : про комунізм, нацизм та унікальність голокосту / А. Безансон ; пер. з фр. Т. Марусик. – Київ : Пульсари, 2007. – 136 с.

Бердз Д. Голокост у Рівному: масове вбивство в Сосонках, листопад 1941 р. / Д. Бердз ; Ін-т єврейських досліджень. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – 168 с.

Гауптман М. . Забуті могили / М. Гауптман ; пер. з польської А. Шарого ; Український центр вивчення історії Голокосту. – Київ : Фенікс, 2017. – 176 с. – (Бібліотека спогадів про Голокост).

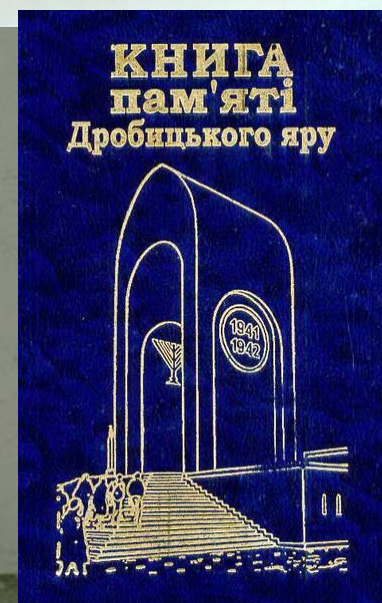
Голодомор і голокост в Україні:
міждисциплінарний вимір дослідження / відп.
ред. Р. Мирський. – Львів, 2009. – 164 с.

Дробицький яр: мемориал-музей. – Харків :
Арго-Трейд, 2008. – 53 с.

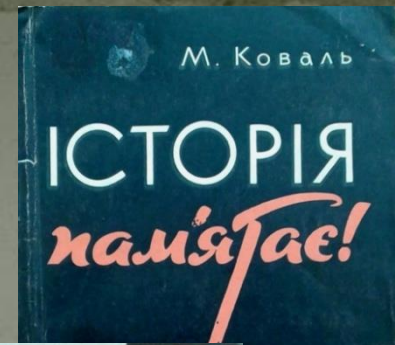
**З архівів ВУЧК, ГПУ,
НКВД, КГБ.** 2012. № 2. –
Київ ; Харків : Права
людини, 2013. – 424 с.

**Книга пам'яті Дробицького
Яру :** спогади, нариси, документи /
авт.-уклад.: В. П. Лебедева,
П. П. Сокольський. – Харків :
Прапор, 2004. – 208 с.

Коваль М. В. Історія пам'ятає! Кривавий шлях фашистів на Україні / М. В. Коваль. – Київ : Політвидав України, 1965. – 113 с.

Кузнецов А. Бабий Яр : роман-документ / А. Кузнецов. – М. : Совет. писатель. : Олимп, 1991. – 336 с.

Либерман М. Из берлинского гетто в новый мир / М. Либерман. – М. : Прогресс, 1979. – 317 с.

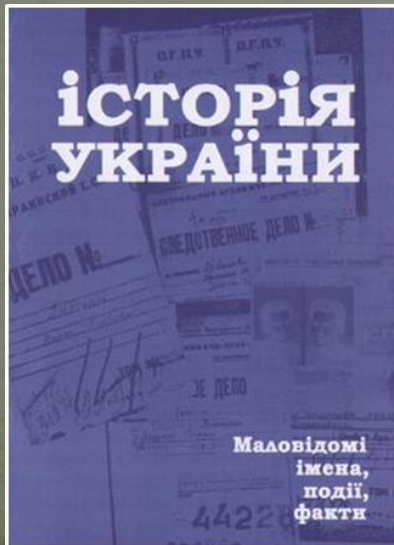

Шульмейстер Ю. А. Гитлеризм в истории евреев / Ю. А. Шульмейстер. – Киев : Политиздат Украины, 1990. – 255 с.

Слободинський Д. Питання порятунку єврейства українцями в контексті історіо-графії Голокосту / Д. Слободинський // *Гілея : наук. вісн.* – Київ, 2013. – Вип. 74. – С. 136–139.

Слободянюк П. Я. Холокост на Правобережній Україні // *Історія України: маловідомі імена, події, факти* : (зб. ст.). – Київ, 2004. – Вип. 26. – С. 260–272.

Сугацька Н. В. Ставлення населення окупованих територій південної України до антисемітської пропаганди окупантів / Н. В. Сугацька // *Сучасні тенденції розвитку держави та права України*. – Миколаїв, 2008. – Вип. 2. – С. 89–97.

Суковата В. "Філософія після Освенцима": рефлексії військового насильства у західній і пострадянській свідомості / В. Суковата // *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. – 2010. – № 2. – С. 112–131.

Щупак І. Я. Уроки Голокосту в українській історичній науці та освіті: від наративу до осмислення й постановки суспільного питання про покаяння (до 75-ї річниці трагедії Бабиного Яру) / І. Я. Щупак // *Український історичний журнал*. – 2016. – № 4. – С. 152–172 ; № 5. – С. 176–201.

ГОЛОКОСТ

Ми пам'ятаємо

Наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого
Уклад., дизайн: бібліограф I категорії Н. М. Журавель